

Esa-Jussi Viitala

Tutkimustieto ja jälkemme metsissä

Viitala E.-J. (2020). Tutkimustieto ja jälkemme metsissä. Metsätieteen aikakauskirja 2020-10419. Puheenvuoro. 2 s. <https://doi.org/10.14214/ma.10419>

Yhteystiedot Luonnonvarakeskus (Luke), Biotalous ja ympäristö, Helsinki

Sähköposti esa-jussi.viitala@luke.fi

Hyväksytty 28.7.2020

Suomessa julkaistaan verrattain harvoin sellaisia kirjoja, joissa metsiä ja niiden käyttöä tarkastellaan tuoreella ja tutkimusperustaisella otteella. Tieto-Finlandialla palkittu teos *Metsä meidän jälkeemme* (2019) on sellainen. Yhtenä sen edeltäjistä voidaan pitää Petri Keto-Tokoin ja Timo Kuuluvaisen ansiokasta teosta *Suomalainen aarniometsä* (2010), joka sai muun muassa valtion tiedonjulkistamispalkinnon.

Kirja-arvioissani 23.1.2020 totesin, että vaikka *Metsä meidän jälkeemme* tarjoaa karumman kuvan Suomen metsäpolitiikasta, sen keskeiset päätelmät näyttävät nojaavan tutkimustietoon. Tämä koskee esimerkiksi metsäluonnon monimuotoisuuden heikkenemistä, metsätalouden vesistövaikutuksia ja metsäbiotalouden arvonlisän heikkoa kehitystä asetettuihin tavoitteisiin nähden. Myös peitteistä metsänkasvatusta koskevan tutkimuksen puutteet ja niiden syyt ovat alalla pitkään toimineilla ja sitä läheltä seuranneilla hyvin tiedossa.

Kirjan sisällöstä käydyssä keskustelussa on nostettu esiin hakkuiden ja erityisesti puubiomassan polton lisäämisen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa. Kysymys on visainen eikä siihen ole nykyisen tutkimustiedon valossa kovin yksinkertaista vastausta. Lienee kuitenkin selvää, ettei kaikkia asiaan liittyviä tiedeperustaisia näkökulmia ole Euroopan unionissa ja Suomessa otettu tähän asti riittävästi huomioon.

Metsäbiomassan poltosta ilmastonmuutoksen torjunnassa on väitelty pitkään myös Yhdysvalloissa. Perustelut ja asetelmat ovat pitkälti samat kuin Suomessa ja Euroopassa. Keväällä 2018 maan ympäristönsuojeluviraston (*Environmental Protection Agency*) uusi johtaja Scott Pruitt ilmoitti, että vastedes virasto aikoo pitää metsäbiomassan polttoa energiantuotannossa ”hiilineutraalina”. Presidentti Trumpin nimittämä ja ilmastonmuutoksen kieltäjänä tunnettu Pruitt kertoi päätöksestä ennen kuin viraston tieteellinen asiantuntijalautakunta ehti saada lopullisen ehdotuksensa asiasta valmiiksi. Viraston tiedotteen mukaan sen päätös ei ole tieteeseen perustuva (*scientific determination*) vaan käytännönläheinen lähestymistapa asian ratkaisemiseksi. Virallinen määräys on parhailaan Trumpin kanslian valmisteltavana.

Kirjan sisällöstä käydyssä keskustelussa on myös huomautettu, että teoksessa ei oteta huomioon globaalia näkökulmaa. Tässä yhteydessä on viitattu yhden tutkimuksen tuloksiin.

Tutkimukset, joissa pyritään mallintamaan metsäteollisuustuotteiden tuotantoa ja sen globaaleja kauppavirtoja esimerkiksi vuoteen 2030 tai 2050 mennessä, ovat tietenkin tervetulleita, mutta niiden tulokset ovat yleensä hyvin herkkiä lähtötiedoille ja -oletuksille. Ne koskevat erityisesti kysyntätekijöitä, tuotosten ja panosten hintoja ja hintajoustoja, teknologioita, sääntelyä sekä kaikkien niiden oletettua kehitystä tarkastelujakson aikana. Yksittäisen tutkimuksen tulosten tulkinassa tulisi olla hyvin varovainen erityisesti silloin, kun toimintaympäristöt ja teknologiat ovat murroksessa sellaisella tavalla kuin ne viime vuosina ja aikoina ovat olleet. Laskelmia ja arvioita tulisi tehdä useilla eri malleilla ja lähtöaineistoilla, vaikka tällaiseen tieteelliseen otteeseen ei esimerkiksi poliittisista syistä erityisesti kannustettaisi.

Sama varovaisuus koskee metsän uudistumista ja taimien kehitystä, kun kyseessä ovat poiminta- tai pienaukkohakkuut. Yksittäisen tutkimuksen tuloksiin viittaamisen sijaan kannattaa odottaa ajantasaisia tuloksia, joita ollaan vähitellen saamassa muun muassa niistä monipuolisista koeasetelmista, jotka perustettiin kymmenkunta vuotta sitten. Hämmäntävän pitkään tällaisia kokeita ja niiden tuloksia on jouduttu Suomen metsäntutkimuksessa odottamaan. Joitakin arvokkaita kontribuutioita tietopohjan samankaltaiseen laajentamiseen on tehty ennenkin, mutta kokonaiskuva on edelleen hyvin puutteellinen.

Vanhat puut ja kookkaat puut ovat arvokkaita metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta, mutta vanhojen metsien katoamista Etelä-Suomesta ne eivät tietenkään korvaa. Olennaisinta lienee tarkastella kaikkien näiden seikkojen kehitystä viimeisen 25–30 vuoden aikana, kun biodiversiteetin heikkenemisen pysäyttäminen on ollut yhteiskunnan ja metsäpolitiikan keskeinen tavoite. Etelä-Suomen vanhojen metsien osalta jälkemme on näin tarkastellen kohtalaisen karu.

Totesin kirja-arvioissani myös, että *Metsä meidän jälkeemme* ei ole kattava esitys Suomen metsätaloudesta ja sen vaikutuksista eikä se sellainen pyri olemaankaan. Teoksen kirjoittajat tarkastelevat asioita pääosin ympäristönäkökulmasta ja rajaavat tarkastelun Suomeen ja viime vuosikymmeneihin.

Kirjan antamaa kuvaa voidaan täydentää, mutta tällöin olisi suotavaa, että täydentävät näkökulmat olisivat hyvin perusteltuja ja merkityksellisiä nykyhetken valintojen kannalta. Muuten päädytään helposti vain toistamaan sellaisia yksittäisiä seikkoja, jotka heijastavat omia näkemyksiä ja niitä tukevia ajatusmalleja. Tällainen polemiikki hämärtää kokonaisuutta ja ohjaa keskustelun Suomen metsävarojen kestävästä käytöstä ja seuraaville sukupolville jättämästämme luontoperinnöstä helposti sivupoluille.

Kirjallisuus

Keto-Tokoi P., Kuuluvainen T. (2010). *Suomalainen aarniometsä*. Maahenki, Hämeenlinna. 302 s. ISBN 978-952-5870-06-0.